

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijatelj“ v

Rojanu pri Trstu, števil. 3.

Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Cenjenim naročnikom in čitateljem!

Z današnjo številko nastopa „Družinski Prijatelj“ II. leto svojega obstanka. V zaupanju na Boga in dobro voljo naših somišljenikov in sotrudnikov se bočemo v novem letu s podvojeno silo oprijeti svojega programa, ki je narodno delo na verski podlagi. Vse dosedanje prijatelje prosimo, da nam ostanejo i v bodoče zvesti ter nam dobé še novih moči, ki bi se hotele z nami za slovensko ljudstvo žrtvovati, bodi s svojim peresom, ali pa z naročnino na list. Dobili smo v zadnjem času iz naroda več priznanj, ki nas bodre nadaljevati in spopolnjevati započeto delo. Na prijateljske opazke se bomo vedno po možnosti ozirali.

Naj sledi tu nekaj takih veselih vesti, ki smo jih prejeli iz ljudstva v tem tednu:

Družinski prijatelj — 1904 vezan. „Že iz prvega začetka sem se zelo zanimal za list in ga pridno hranil. Ob koncu leta 1904 sem ga pa dal lepo vezati, ker vem, da ima trajno vrednost.“ (Tako nam piše nek naročnik).

„Tudi za brata, ki stanuje daleč proč od mene in mu ne morem vsakikrat posojati lista, pošiljam danes tri krone. Tako bodeva imela vsak svoj list.“ (Te vrstice dobrega Slovenca smo natisnili, da pokažemo, kako širi bratska ljubezen naš list. Komaj smo dobili to dvojno naročnino, ko nam je nekdo izročil naročnino kar za sedem oseb.)

„Nisem bogat, a blagovolite vsprejeti eno krono preplačila. Ni dosti, če pa bodo drugi razmerno tudi tako storili, bo „Dru-

žinski prijatelj“ vedno lepši.“ (Zagotavljamo piscu, da hočemo storiti vse v zboljšanje lista. O da bi bilo več takih ljudi, ki bi se zanimali za naš trud in nam bi pomagali, če ne morejo z dopisovanjem, vsaj s kako podporo.)

Prejeli smo tudi več lepih knjig, v raznih jezikih, na razpolago. Bog plati! Priporočamo se i v bodoče.

Uredništvo.

Lucija.

(Spisala Márica Potoška.)

Povest.

V eni najlepših vil predmestja je stanovala vdova baronica Winter. Edini sin Viljem je bil odšel že pred letom k vojakom, da odsluži običajno leto. Baronica je po njegovem odhodu odpravila vse služabnike, ter si pridržala edino postrežnico Lucijo, mlado komaj 17letno siroto, kateri je bila jako naklonjena.

Prav danes je prejela baronica od sina pismo. „V par dneh se vrnem, ter ostanem potem dalj časa pri Tebi“, je pisal.

Baronica je urno naročila Luciji, naj pripravi sinove sobe, sama pa se je zamišljeno sprehajala po vrtu.

Kak bo neki sedaj njen Viljem? Že nadenjo leto ga ni videla. Bog zna, če ni morda tudi njega pokvarila slaba družba, kar se tolikokrat dogaja. Doma je bil jako dober, pokoren sin, dal Bog, da se v tujini ni pokvaril!

Dva dni pozneje je došel Viljem.

„Dobro došel sinko!“ ga je pozdravila baronica. „Zdravo mamica!“, zaklical je Viljem ter jo objel.

„Pojdi sedaj, preobleci se, potem pa pridi k obedu. Lucija, si-li pripravi! Viljemu sveže vode?“

Prihodnja številka izide 27. januarja.

«Da, gospa baronica.»

Viljem je začuden zrl za Lucijo.

„Kaka krasotica je postalo to dekle! Ha, ha, tem bolje, bode vsaj kaj zabave“, se je smejal lahkomišljno.

Vstopivši v svojo sobo je koj pozvonil.

„Želite, gospod baron?“ je vprašala Lucija pri vratih.

„Vstopite vendar Lucija! Moj sluga je ostal še na kolodvoru, pomagajte mi torej vi izzuti čevlje.“

Lucija ga je začudeno pogledala, a se potem molče sklonila ter mu odvezala čevlje.

„Tako Lucija, hvala!“ — — —

Vse drugačno življenje se je začelo sedaj v vili baronice Winter. Mladi baron je povabil tu in tam svoje prijatelje. Lucija je imela ob takih prilikah dovolj opraviti v kuhinji, med tem, ko je baronov sluga stregel gostom. Njej je bilo to celó ljubo, kajti opazila je kmalu, da jo baron zasleduje, ter se ga je kolikor možno izogibala.

Nekega dne se je baronica kmalu po obedu odpeljala v mesto. Viljem je tožil, da ga boli glava ter je ostal doma. Toda mislil si je:

„Čakaj Lucija, danes sva sama doma, ne uideš mi.“

Lucija je pospravljala v kuhinji, ko je baronica odšla. Kmalu na to je baron pozvonil. Naglo je vrgla kuhinjski predpasnik od sebe, ter hitela v sobo.

„Sem pojte!“ ji je velel baron, ko je obstala pri vratih.

Stopila je za korak naprej. Baron je sedel na divanu pri mizi.

„Pridite vendar bližje, kaj se me mar bojite?“

„Ne gospod baron, toda poveste mi lahko tudi tako, kar želite.“

«Pote sem!»

Tedaj pa se je Lucija brez odgovora obrnila ter hotela oditi.

Bliskoma je stal baron poleg nje, ter jo trdo prijel za roko.

Lucija se je naglo obrnila, oko ji je ježno blestelo.

«Izpustite me!»

„Da, toda prej mi daš poljub,“ odgovoril je baron, ter jo skušal objeti.

Lucija se je branila, toda baron je bil močnejši, objel jo je z obema rokama ter jo poljubil na lice.

„Ah!“ vskliknila je ježno.

Hipoma si je oprostila desnico, stisnila pest, ter ga z vso močjo udarila v obraz. Baron je omahnil, Lucija pa je naglo zbežala iz sobe. „Čakaj, to ti povrnem!“ klical je baron ves srdit za njo.

Ko se je baronica zvečer vrnila, je našla Viljema z obvezanim obrazom.

„Za božjo voljo, kaj se je zgodilo?!“

„Nič, noga se mi je zapletla v preprogo, padel sem ter zadel ravno na vogal mize,“ odvrnil je sin čmerno.

Baronica je bila vsa iz sebe. Vrhu vsega tega ji je Lucija še isti večer naznanila, da v osmih dneh izstopi iz službe. Povedati ni hotela zakaj, ker ni marala žaliti dobre baronice. Viljem jo je poslej pustil v miru, toda maščevati se je hotel na vsak način.

Po osmih dneh je Lucija odšla. Ko je odhajala, je dejal Viljem materi:

«Ti mamica, zakaj ne pregledaš njenih stvari? Jaz ne razumem, kako ji moreš tako zaupati.»

„Viljem, ne žali me! Saj veš, da je bila Lucija vedno poštena.“

Lucija je šla k neki sorodnici, kjer je nameravala ostati tako dolgo, da najde primerno službo.

Kakor navadno je šla tudi drugi dan zjutraj k sveti maši. Ko se je vrnila, jo je srečala v veži priprosta ženica.

«Le hitro pojte, vas že čakajo.»

„Kedo?“ je vprašala Lucija.

Bote že videla.“

Lucija je pohitela po stopnicah, ko je pa odprla vrata stanovanja, je obstala začudena na pragu. Na sredi sobe je ležal njen kovčeg odprt, obleka je bila razmetana po tleh, pri mizi pa je sedel policijski uradnik ter pisal nekaj v žepno knjižico, med tem, ko je strežnik stal pri vratih.

Ko je Lucija vstopila je vstal uradnik ter jo strogo vprašal:

„Vi ste Lucija Šerc?“

„Da.“

«V imenu postave ste aretirana.»

Lucija je prebledela.

«Toda zakaj?!»

„Gospód baronici Winter je bil sinoči vkraden dragocen koljer (ovratni kinč), in tega smo našli v vašem kovčegu,“ dejal je uradnik, ter potegnil koljer iz žepa.

„Poznate-li ta nakit?“

„Da, — toda — — v mojem kovčegu? Nemogoče!“

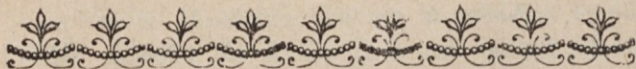
„Sedaj pojdete z nami!“

„Toda jaz koljerja nisem vzela, — — jaz res ne vem, kako je prišel v moj kovčeg!“

„Morda je prišel sam notri,“ smejal se je uradnik, „toda sedaj dovolj. Pojmo!“

Nemo je stopala Lucija pred stražnikom, kateri jo je védel naravnost k deželnemu sodišču, kjer jo je izročil jetničarju ter potem odšel.

(Dalje prihodnjič.)

Cipresam.

(Speval Zvonimir Masle.)

Ciprese tožne, ne žalujte,
ko vrača se Adamov sin,
v njegovi družbi se radujte,
otet je zemski solz trpin!

Počil od truda bode v jami,
odplul je duh v veselja vir,
ne grom, ne zvon ga več ne vzdrami.
pobratjen spal bo večni mir,

Nadgrobní križ mu bode pričal,
da pride kdaj vstajenja dan,
tolažil nas in izveličal
in združil v skupen nas pristan.

Ciprese tožne, ne žalujje,
med vami spi Adamov sin,
on spi in ve nad prahom čuje —
vzbudi ga Solnce vseh višin!

A jaz sem sama, tako sama...

(Črtica iz življenja.)

Spisala — **Marica Topolnikova.**

Bilo je po zimi. Sneg je naletaval in mrzla januarska burja je brila tako ostro, tako hudo, da se je vsak, kdor je le mogel, skril v svojo hišo. — Ne, ne vsak! Po stranski ulici v K. je hitelo na pol oblečeno dekletce, kakih deset let staro, dokler ni prišlo do skatlje, kjer je bil poštni nabiralnik. Tu notri je spustila majhno pismo, potem pa zopet odhitela.

Se istega dne stopi v pisarno g. poštnega ravnatelja pismonoša Zorko. Najde ga zatopljenega v delo. Zato se mu boječe približa, kažoč mu neko pismo

„Tukaj imam, gospod neko pismo, pa ne vem, kam bi ga oddal. Prosim, pomagajte mi iz zadrege.“

„Kaj, saj je pač povedano ime, stanovanje, ulica?“ Ravnatelj Zelenko odloži pero ter začudeno pogleda pismonošo.

„Torej, kaj je s pismom?“

„Naslovljeno je v kraj, ki ga ne morem najti.“

„Kam pa vendar?“

„V nebese!“

„Za ta kraj pa res ne ve nobena pošta. Pa pojdi vprašat g. župnika. Oni ti bodo menda pokazali pravo pot,“ svetuje ravnatelj.

„Dobro, poskusim.“ Rekši, hoče oditi. Pa ravnatelj ga ustavi, češ, naj mu pokaže pismo.

„Cuden naslov!“ vzklikne. „Moji ljubljani mamici v nebese.“

„Prav tako, gospod!“

„Kako lepo, nežno pisemce. Pisala ga je najbrž ženska roka: majhne črke, lahke poteze, neravne črte. Treslo se je pero, ko je to pisala.“

„Kakor je videti je pisalo mlado, nepokvarjeno bitje. Morebiti še otrok.“

„Ali imate kaj otrok, Zorko?“

„Imam jih petero,“ odvrne pismonoša in veselo mu zasije v obrazu.

Načelnikov obraz pa se je zmračil in skoraj zavidno je pogledoval veselega pismonoša. Revežu, ki si zasluži vse leto komaj toliko, kakor on na mesec, so dala nebese toliko otrok, on, pa, ki živi v izobilju, on pa nima lastnega otroka. Še nikoli ga ni to tako bolelo, kakor v tem trenutku.

„Ali še kaj zapovedujete gospod?“ vpraša pismonoša čez nekaj časa.

„Da, počakajte, odpreva pismo, in to iz službenih ozirov, ker se ne da nikomur poslati. Vi imate toraj pet otrok?“

„Da!“

„O, da bi dal Bog tudi meni toliko srečo. Pa saj On najbolje ve, zakaj mi jih ne da!“

Previdno odpre med tem ravnatelj pismo, bere ga od začetka z močnim, potem z tresočim se glasom. Ganilo ga je pisanje:

„Ljuba, draga mamica!“

Odkar si Ti odšla v nebese, je tako pusto, tako sem zapuščena. Ah, sama sem, tako sama! Teta je sicer dobra z menoj a tako prijazna, tako ljubeznica kakor si bila Ti, pač ne more biti nihče na svetu. Kako rada bi prišla k Tebi. Vedi, da, odkar si odšla, nimam vesele ure. Pred kratkem sem morala nesti veliko kosaro drv iz prodajalne. Pa vse bi še pretrpela, ako bi bila pri meni Ti, draga mamica. A sedaj sem sama, tako sama. ... Vedno mislim na Te, vedno sem v duhu pri Tebi. O blaženi spomini na Te.... Toraj, draga mamica, prosi ljubega Boga, naj me vzame k sebi, da bom imela zopet priliko gledati Tvoj mili in tako prijazni obraz. Upam, da ne boš pozabila v svoji sreči v nebesih na svojo po Tebi jokajočo hčerko. Odgovori mi pa na ta naslov: Ozke ulice št. 12. Povej angeljčku, ki mi prinese pismo, naj dobro pogleda številko, ker stanujevi s teto na dvorišču.

Iskreno Te pozdravlja in poljublja tvoja
Te srčno ljubeča

Marijica.“

(Konec prihodnjič.)

Pismonoša je glasno ihtel, ko je bral ravnatelj pismo. A tudi njemu so stopile solze v oči, tako je bil ganjen.

„Ne jokajte vendar, Zorko! — Bodite mož!“

„Pa tudi vi, gospod ravnatelj!“

„Jaz nisem ihtel, to je velik razloček. Pa saj vam ne zamerim. — Spoznati morava deklico, ki je to pisala. Pojdite precej v „Ozke ulice“ in privedite sem Marijico. Recite ji, naj hitro pride.“

Pismonoša je odšel.

Ko je bil ravnatelj sam, je hotel nadaljevati svoje delo, ker je precej zamudil. Pa kar ne gre, in ne gre! Tako čudno mu utriplje srce; še nikoli se ni čutil tako vznemirjenega.

Imel je lepo, mlado ženo, katero je srčno ljubil, a tudi ona mu je ljubezen iskreno vračala. Prihranil si je že precejšnje premoženje, ker je imel dobro službo; le nekaj ni imel, da bi bila njegova sreča popolna: pogrešal je otrok. Bog pa mu je sedaj v svoji previdnosti dal tudi to, — vsaj zdelo se mu je tako. Kako hoče ljubiti to dete!

Velika, steklena vrata pisarne se za nekaj časa odpro in v veliko sivo ogrinjalo zavito dekletce vstopi boječe. Za njo se prikaže Zorko.

Ravnatelj je bil še vtopljen v misli, kako bode ljubil dar božji, nepričakovano deklico, ko mu jo že pismonoša predstavi, ter jo zazre pred seboj.

„Gospod ravnatelj, tu je deklica,“ pravi veselo pismonoša.

Ubožno, a čedno oblečeni otrok gleda osuplo gospoda s svojimi lepimi, modrimi očmi. Bledi, toda krasni obrazek je kazal nekaj strahu. Ravnatelj se ni mogel nagledati lepega, še komaj kakih deset let starega dekletca.

„Gospod ravnatelj, deklica želi, da ji poveste, kaj želite od nje. Celó pot me je izpraševala, a ji nisem „vedel povedati,“ de pismonoša.

„Želel bi, drago dete,“ prične ravnatelj, „da mi razkriješ svoje srce. Povej mi, zakaj si želiš nebesa, zakaj nočeš bivati dalje na zemlji? Glej, tu na pošti zvemo vse; tvoja mamica hoče, naj Ti povem, da ni še prostora v nebesih zate. Vse polno je tam angeljčkov. Za sedaj moraš še ostati tu na zemlji.“

„O jaz nesrečno dekle!“ vzklikne deklica in solze jo polijo. Očeta nisem poznala. Ko sem bila še majhna, mi je umrl. S svojo mamico sve živeli, dasi ne v izobilju, pa vsaj v sreči. Mati je šivala ter nama služila kruha. Jaz sem pa sobico pometala, nosila vodo in

drugo. Najrajši pa sem varovala našo matico. Imela sem tudi veselje do učenja. Mamica mi je vedno pravila, da bo, ko odrastem, prosila nekega sorodnika naj ji pomaga, da me da v višje šole. To me je veselilo. Življenje sem si slikala tako lepo, bodočnost predstavljala tako krasno. . . . In ko bi se česa izučila in bi imela več denarja, pa sem mislila pošiljati mamici, ter ji povračevati. A sedaj? Nade, slikane tako lepo ob strani ljube mamice so izginile kakor megla; mamica mi je umrla, a jaz sem sama, tako sama. . . .!“

„Ne, nisi sama, draga deklica,“ krikne gospod ravnatelj. „Namesto mamice, vidiš tukaj svojega očeta. Bodi odslej moja! Kakor lastno hčerko te bom ljubil. Ali hočeš?“

Deklica ga hvaležno pogleda. Mesto odgovora ga poljubi in on jo strastno objame.

In razgrnile so se meglice, a naprej tužno srce je prisijal žarek lepše bodočnosti.

Alkoholizem in njegove zle posledice.

Spisal — Gojmir.

I.

Dragi čitatelj in draga čitateljica! Gotovo prebiraš ali pa čuješ vsaki dan o veliki vojski, ki se bije v daljni Mandžuriji med Rusi in Japonci. Nehoté se te polašča neka groza, ko čitaš, da jih je padlo toliko in toliko tisoč, eni zadeti od morilnih svinčenk, drugi od drobcev razletajočih se granat, zopet drugi vrženi v zrak od podzemskih min. Gotovo vzdihuješ sam pri sebi: Oh, to je grozno, in pomiluješ vboge žrtve in njihove družine.

Ali vojska mine, in zopet se povrne redno življenje, obrt zopet cvete in trgovina se razvija.

Poznam pa drugačno vojsko v kateri se ne rabi ne topov ne pušk, ki je pa vendar še večja morilka človeškega rdu kakor sedanji boji na Vzhodu. Deluje bolj na skrivnem in počasi, a vspešno in njene žrtve se množè od leta do leta. Ta vojska je pijančevanje, ali da rabimo besedo učenjakov, alkoholizem.

To je tisti črv, ki razjeda človeški rod in ki je toliko bolj nevaren, ker deluje bolj na skritem in počasi. To zlo se je vkoreninilo tako, da se zdi skoraj nemožno izruti je. Ali to se samo zdi, ker v resnici nas učé skušnje v različnih deželah, da je možno to kugo vgonobiti ali vsaj zmanjšati, seveda počasi in z velikim trudom.

Prepričati se moramo pred vsem, da je alkohol velik, morda največji sovražnik človeškega zdravja in poštenja. V ta namen bo potrebno, da znamo dobro, kaj je pravzaprav alkohol in kako se ga pridobiva.

Alkohol je arabska beseda in pomenja »n j-čistejše bistvo« kake stvari. Arabci so nazvali s tem imenom prozorno, brezbarvno tekočino, ki je podobna vodi, le da ni tako težka kakor voda. Alkohol ima prijeten duh in žgoč okus, vname se prav lahko in gori z modrim plamenom. vleče rad vlago ali mokroto nase in odjemlje človeškemu in živalskemu telesu kakor tudi rastlinam vodo.

Pridobiva se alkohol iz vseh rastlinskih pridelkov, ki imajo kaj sladkorja v sebi. Tu sem spada sladko sadje, kakor grozdje, hruške, jabolka, češplje, slive itd. Tudi iz krompirja, ovsa, ječmena in mleka pridelujejo alkohol.

Znano je, da je mošt, ki je pritekel iz stiskalnice, bolj slahek nego vino, ki nastane iz njega. Če pa stoji mošt v odprti posodi na zraku, se začnejo dvigovati iz njega mehurčki in nek strupen plin, ki se imenuje ogljikova kislina. To so povzročile majhne glivice (gobice), ki so razdelile grozdni sladkor v alkohol in v ogljikovo kislino.

A kmalu neha mošt vreti, vino postane „trdo.“ Odkod to? Zato, ker je alkohol umoril glivice, ki so povzročile vretje. Že iz tega sledi jasno, da je alkohol strupen.

Da je alkohol res strupen, razvidimo tudi iz poiskusov, ki jih je napravil z alkoholom neki nemški profesor na rastlinah in živalih.

Položil je popolnoma zdravo rastlino na mizo, zraven rastline je postavil gobo, ki je bila namočena v alkoholu, in je vse skupaj pokril s steklenim zvoncem. Izpočetka ni opazil nič posebnega. Čez nekaj ur pa je začela rastlina povešati svoje listje, na katerem so se prikazale rosne kapljice. Čez nekaj ur je rastlina popolnoma ovenela in v 24 urah je bila kakor vsahnjena.

Dotični profesor je ponovil svoj poizkus tudi na živalih. Postavil je trakuljo (dolgega črva) v tekočino, ki je bila sestavljena iz 95 delov vode in le iz 5 delov alkohola. Kmalu se je začela žival krčevito zvijati, v par minutah je ležala v klopčič zvita mirno na dnu posode, še enkrat se je krčevito zvila in čez četrt ure je poginila. Isti prizor se je ponavljal tudi pri raku. Iz vsega tega sledi pač očitno, da alkohol ni tako nedolžna tekočina, kot se navadno misli, ampak da je lahko pogubonosna.

Sicer se ne pije čistega alkohola, temveč se uživajo take pijače, ki imajo v sebi več ali manj alkohola. Take navadne pijače so vino, pivo, posebno pa žganje.

II.

Današnja človeška družba je že tako vrejena, da nehoté in nevedé povspesuje pijančevanje. Ko dovrši zidarski mojster novo hišo, napravi svojim delavcem takozvani „likof“, pri katerem je pijača neizogibno potrebna. Ko je v hiši krst, ne sme

manjkati pojedine, takozvanih „botrinj.“ Da še celo po pogrebu gredo sorodniki ranjkega s pogrebci v krmo, kakor da bi se veselili smrti prijatelja, kar se zdi prav poganska razvada.

A ne samo v teh slučajih, ampak ob vsakem veselem in znamenitem dogodku je popivanje skoro prva stvar. Ako se pa vprašamo po vzrokih, zakaj se toliko popiva, vidimo, da priganja človeka k temu poželjivost po uživanju, slabi zgledi, a največ to, da imajo ljudje slabe predsodke, da namreč vino, pivo in žganje človeka okrepča, oživi in ogreje.

Temu pa ni tako. Opojne pijače namreč ne okrepčujejo človeka in ga ne delajo bolj sposobnega za delo, ampak omamijo mu le čut vtrujenosti. Izpočetka se čuti delavec, ki je pred začetkom dela izpil par meric žganja, res okrepčana in močnejšega; kmalu pešajo moči in nastopi vtrujenost.

Da je to resnično, se lahko prepričamo. Vojaki in mornarji, ki nimajo priložnosti in tudi ne zadostnih sredstev za popivanje in ki se morajo navadno zadovoljiti z naravno vodo, prenašajo lažje velike težave vojaškega stanu. Zdelo se bi skoraj neverjetno, kar se čita sedaj o vstrajnosti in hrabrosti ruskih in japonskih vojakov. A to je možno le radi tega, ker so jim opojne pijače strogo prepovedane.

Tudi borivci in kolesarji, ki se pripravljajo na kako tekmovalstvo, vedó, da alkohol ne krepča.

Da ne iščemo zgledov daleč po svetu, le pogledajte naše mlekarice, ki prihajajo po 3 do 4 ure daleč vsak dan z mlekom v mesto, v največjem mrazu in v najhujši vročini. Kako morejo zmagati tako dolgo pot? Pač le zato, ker ne popivajo, ali vsaj, ker jako zmerno uživajo opojne pijače. Napačna je torej trditev, da alkohol človeka telesno okrepčuje.

Krivo je tudi mnenje, da povspesuje uživanje alkoholnih pijač duševno delovanje človeka. Sicer je res, da postane človek, ki je použil nekaj meric vina ali žganja, zgovoren in vesel, da pozabi na vse bolečine in bridkosti in se tudi razjoče samega veselja. A to je povzročil alkohol le zaradi tega, ker ovira delovanje razuma, dočim zadobi čustveno življenje premoč.

Le pogledajte pijanca, in prepričali se bodele, da ni sedaj nič bolj pameten nego poprej, ko je bil trezen. Vsaka njegova beseda je neumna in brez zmisla; ne vidi več nevarnosti tam, kjer mu preti, in mnogokrat izblebete vse svoje skrivnosti, česar bi ne storil v treznem stanju za noben denar.

Tretjič ni res, da alkohol človeka ogreje. Sicer začutimo kmalu potem, ko smo izpili par kozarčkov kake opojne pijače, neko gorkoto po vsem životu, kri se nam pretaka hitreje, srce nam

bije močnejše in rudečica nam stopi na obraz. A to ne traja dolgo. Ker so se namreč žile na površju telesa razširile, priteka tja kri v večji meri, a se raditega tudi hitreje ohlaja in gorkoti sledi kmalu neki čuden neprijeten mrz po vsem telesu.

Če bi alk hol res ogreval ali varoval pred mrazom, potem bi ne pretila nobena nevarnost pijanemu človeku, ki obliči v zimski noči kje v snegu. A ravno nasprotno nam dokazuje izkušnja, da zaspijo namreč ti ponesrečenci v snegu — za vedno.

Še več takih in enakih izgovorov se čuje vsak dan, ki so pa vsi puhli in prazni. Če se pa kedo celo hvali in ponaša s popivanjem češ, da se ga upa nesti par litrov več kakor kdo drugi, no takemu ni možno pomagati.

Dovolj torej o teh predsodkih. Obrnimo sedaj svojo pozornost na posledice nezmerne uživanja opojnih pijač, in tu se nam odpre kar celo morje gorjā in groznih hudobij. (Dalje prihodnjič.)

Sadite breskve!

Domovina breskve je Perzija. Tam raste divja ob vodah, kakor pri nas vrbe in topoli. Breskev je že po svoji naravi majhno drevo. Ona traja k večjem 8—12 let, potem jo napade bolezen „smolika“ in jo kmalu uniči.

Breskev ima močno srčno korenino, ki sega globoko v zemljo in na tej mnogo stranskih korenin.

Nadzemeljski breskvini del tvori v mladosti lepo „piramido“. Breskev rodi večinoma na enoletnih mladikah. Popke ima sestavljene: na sredi je namreč majhen lesen popek, ob straneh tega pa ima dva cvetna popka.

Breskev začne roditi že v tretjem letu po vsajenju toda kmalu se izrodi in posuši. To je njena naravna lastnost.

Za južne kraje je breskev velikega sadjarskega pomena. Breskve so na gosposki mizi zelo čislane in zato imajo vedno svoje visoke cene. Koliko bi dobili Istrijani za zgodnje breskve, ko bi jih veliko in prav gojili?! Podnebje je izvrstno. Vzbudimo se že enkrat in pomnožujmo breskve v veliki meri! Napravimo cele sadovnjake samih breskev!

Breskev zahteva mokrotno in močno zemljo. Visokih in suhih leg ne mara. Ker breskve nimajo trajnosti, se jih mora vedno saditi, drugače smo kmalu ob nje. Breskve najlažje dobimo, če v jeseni sadimo koščice. Za sajenje koščic moramo zemljo globoko prekopati (vsaj 50 cm) in močno pognojiti. Na pripravljeni zemlji potegnimo vrstico in ob tej zatikajmo koščice 8 cm globoko in sicer po 10 cm razsebe. Druga vrsta bodi 40 cm od-

daljena od prve, med drugo in tretjo vrsto pustimo kakih 70 cm prostora, da se lahko med njimi hodi in drevesca oskrbuje.

Med letom je treba drevesca večkrat okopati in če je treba, tudi zaliti. Meseca avgusta se jih lahko cepi na „speče oko.“ Tako smo dobili v enem letu lepa cepljena drevesa, katera lahko posadimo med druga sadna drevesca.

Tako vsajena breskev na lastni podlagi kmalu usahne, posebno v suhih tleh. Zato so našli posebne podlage, ki dolgo trajajo in močno rastejo. Dobre breskvine podlage so: mandelj, ršelika in slive.

Mandelj je najboljši. Ršelika in slive se manj priporočajo, ker se težko sprimejo z breskvijo.

Breskev, cepljena na mandelj, postane ve trajno drevo, močno rodi in dobro uspeva.

Mandeljeve koščice sadimo v jeseni kakor koščice breskev. Cepimo jih v avgustu z dobrimi brezkvami. Tako dobljene breskve, ki imajo mandeljno podlago, sadimo same zase, ker postanejo velika drevesa.

Breskve navadno malo obrezujemo, ker rastejo same v pravilni obliki. Obrezuje se le suhe veje in veje, ki se ena ob drugo drgnejo.

Toraj še enkrat kličemo: sadite breskve, oziroma mandelj, ki vam bodo v veselje in korist!

Domači zdravnik

Oko. Biser naših čutev je oko. Za oko je potrebna svetloba kakor zrak za dihanje. Nikdar ne smemo oces prenapenjati. Če čitamo ob svetilki, naj nam prihaja svetloba vedno le od leve strani ali pa od zadej. Ne držimo berila očem preblizu. Oči večkrat odpočijmo. Jako zdravo je dvigniti pogled vsako toliko od knjige in vpreti ga v daljavo. Stem se oko odpočije in krepi. — Če moramo že rabiti naočnike, naj nam jih določi zdravnik. V zdravju bodimo previdni, v boleznih in utrujenosti pa skrbni.

Uho. Čisti uho, pa nikdar ne z kako iglo ali sploh s kakim špičastim orodjem, ker se lahko predre bobna mrenica. Če ti je kaj ušlo v uho pa rabi brizgaljico (po nasvetu zdravnika 2% karbolno vodo).

Usta. Čudno a resnično. Preobilno zavžitje sladčice tvori v ustih velik smrad. Torej pazi. Večkrat pa prihaja neprijeten vonj tudi iz želodca. Zdravi tega kuharja.

Zdravilno olje. Če ne moreš prenašati oljvega okusa posebno ričinovega, izplahni si poprej usta s konjakom ali rumom. Ta dva zaprečita oljev okus.

Rudeče nogavice. Vsake barvane nogavice so škodljive, če puščajo barvo. Posebno pa so škodljive rudeče nogavice.

Soproga generala Steslja.

(„Dobri angelj portarturski.“)

Kaj pravi politika ?

Avstrija. Novo leto nam je prineslo novo ministrstvo. Že za božične praznike je podal dr. Körber svojo demisijo. Kot vzrok je navajal bolezni. Ne čudimo se, če je Körber obolel, saj res ni „špas“ biti pet let minister ob takih razmerah, kakoršne so v Avstriji. Ali vendar bolezen ni pravi vzrok Körberjevemu odstopu. Glasovanje v proračunskemu odseku je namreč pokazalo, da mu večina zbornice več ne zaupa. Ko je pa še uvidel, da mu plačujejo z nezaupanjem celo Nemci, katerim je služil z vso svojo dušo, je podal ostavko. Več dni se ni mogel odločiti cesar, komu hoče zaupati vodstvo. Slednjič je bil imenovan za min. predsednika dr. Pavel baron Gautsch. Baron Gautsch je bil že večkrat minister in tudi min. predsednik. Za ministra notranjih zadev je bil imenovan grof Bylandt-Reidt, cesarski namestnik gornje Avstrije (njegov naslednik bo najbrže dalm. namestnik baron Handel), pravosodno ministrstvo pa vodi dr. Fr. Klein. Drugi ministri so ostali. Dr. Gautsch je poklical k sebi voditelje vseh večjih strank. Izmed Slovencev je bil pri njemu dr. Šusteršič. Min. predsednik hoče sklicati dne 23. jan. državni zbor in spraviti pod streho vsaj najvažnejše zadeve. Poslanci se seveda ne morejo zavezati, dokler ne vidijo vlade na delu. Po njenem delovanju bodo tudi uredili svoje postopanje. Nam Slovanom s samo spremembo osebe ni dosti pomagano, dokler se ne spremeni popolnoma smer vladne politike. Ob tej priliki je postalo zopet živahneje vseučiliško prašanje. Zdi se namreč, kakor da bi hotela vlada ustanoviti ital. univerzo v Tridentu, dokler ne reši drž. zbor definitivno te zadeve. Lahi pa jo zahtevajo v Trstu. Slovenci pa pravimo, če se vstanovi ital. univerza, se mora istočasno vstanoviti

tudi slovenska. Slovenska bodi na slovenski zemlji v Ljubljani, laška pa na laški. Trst je pa naša last. Da bi znali Slovenci to ugodno priliko prav porabiti in da bi bili vsi v tem važnem prašanju edini! — Neki vsenemški list na Dunaju je zasramoval presv. Rešnje Telo. Zato so bile po ukazu kardinala Gruše pravne molitve; nemški katoličani pa so tudi na številnih shodih protestirali proti takemu podlemu pisarenju in so poslali k min. predsedniku deputacijo. — Dne 3. jan. je cesar razpustil ogrski drž. zbor. Razpisane so nove volitve, ki bodo konec tega meseca in prve dni prihodnjega. Vse opozicijske stranke so se združile proti vladi. Boj bo hud. — Avstrija bo pomnožila svoje vojaške posadke ob italijanski meji. Lani je Italija utrjevala svojo mejo proti Avstriji. In vendar sta si ti dve državi zaveznici.

Rusija. V zadnjem času se je širilo v Rusiji gibanje za spremembo načina vladanja. Car Nikolaj je izdal za to velevažen ukaz glede spopolnjenja državnega reda. Res, da se s tem ukazom ne podeljuje Rusiji ustava, ali vendar bo ta ukaz, ako se bo izvrševal, predrugačil politično življenje v Rusiji. Zato pa so vsi ruski listi z veseljem pozdravili ta carski ukaz. Po tem ukazu se bodo izdali zakoni glede kmetijstva, glede zavarovanja in varstva delavcev, glede avtoritete postav, sodstva, varstva, sploh vsega javnega življenja. — Listi, zlasti židovski pišejo o nemirih in uporih v Rusiji. Če so nemiri jih uprizarjajo gotovo Židje. Sicer so pa vse vesti pretirane.

Balkan Turki kar nočejo nehati moriti kristjane. Bolgarska vlada je zato v svojem glasilu oostro napadla turško vlado ter vali na njo krivdo, če bo prišlo zopet do bojev. Knez Ferdinand je imel na belgrajskem kolodvoru pogovor s kraljem Petrom I. Govorila sta gotovo o macedonskem prašanju in sklenila v tem obziru skupno postopanje. — Grška drž. zbornica je razpuščena.

Francija. Smrt poslanca Syvetona je še zmiraj zakrito v megleno skrivnost. Najbrže je bil umorjen, orodje framonov je bila njegova žena. Mesto njega je izvoljen za poslanca bivši admiral Bieamie; nasprotnik sedanjega ministrstva. Tudi za novega predsednika zbornice je bil izvoljen nasprotnik Combese, poslanec Doumer z 265 glasovi. Combes ne bo mogel več dolgo vladati, njegov padec je le še prašanje časa.

Vojska. Torej Port-Artur se je moral udati. Ednajst mesecev je kljubovala peščica ruskih junakov celi vojski Japoncev. Niso jih premogle sovražnikove granate, premagala sta jih le bolezen in pomanjkanje streliva ter živeža. Ko je hrabri Steselj uvidel, da je vsaki odpor brezuspešen, se je udal. Preden pa so se Rusi udali, so uničili vse mesto in svoje brodovje. Japoncem je prišel

v roke le kup razvalin. Bolnišnice so prenapolnjene ranjenci. Ruski vojaki morajo na Japonsko v ujetništvo. Častnikom je bilo dovoljeno vrniti se v domovino, če dajo častno besedo, da se ne bodo več bojevali. Velika večina je šla rajši v jetništvo. Steselj se vrne domu. Padec Port Arturja je hud udarec za Rusijo, ali trdno upamo, da ga bo prebolela. Kuropatkin bo gotovo zmel sovražnike svoje domovine, ali njegova ura še ni prišla. V kratkem odpošljejo Roždestvenskemu novo floto na pomoč.

Japonska granata.

(v primeri s petletnim dečkom.)

Koledarček.

Januar.

14. sobota, Hilarij, škof in cerkven učenik. Feliks iz Nole, spoznavalec.

15. I. nedelja po sv. treh kraljih. Ime Jezusovo (Evangelij: O ženitnini v Kani Galilejski) Pavel, pušč. Maver, opat. — Ta praznik in vso osmino se lahko dobi popoln odpustek pod navadnimi pogoji. — 16. ponedeljek, Marcel, papež, Tician, škof. — 17. torek, Anton puščevnik. — 18. sredo, Sv. Petra stol v Rimu; Priska, dev. muč. — 19. četrtek, Kanut, kralj; Marij in Marta, muc. — 20. petek, Fabijan in Sebastijan, muč. — 21. sobota, Neža, dev. muč. (Danes je iunin ščep ob 8, uri 11 min. zjutraj. „Ključ“ pravi, da bomo imeli dež z južnim vetrom ali pa sneg z vshodnim. Nezdravo vreme, torej pozor!)

22. II. nedelja po sv. treh kraljih. Praznik sv. Družine. (Evangelij: Jezus ozdravi gobavca in stotnikovega hlapca). Vincencij in Anastazij, muč. — 23. ponedeljek, Zaroška Marije Dev. Emerencijana dev. muš. Idefonz, škof. — 24. torek, Timotej, škof; Babila dev. — 25. sredo, Spreobrnitev Pavla ap. — 26. četrtek, Polikarp škof, muč.; Notburga, Pavla. — 27. petek, Janez Zlatoust. škof, cerkv. učenik. — 28. sobota Julijan, škof; Margjeta, dev.; Ciril Aleksandrijski škof.

(Zadnji krajec je danes ob 1 uri 17 min. zjutraj. Vreme bo najbrže lepo, a mrzlo, če ne bo jugozapadnega vetra).

NOVICE.

(Novim naročnikom) smo priložili v današnji številki poštne položnice, s katerimi naj izvolé prav kmalu poravnati naročnino 3 K. (oziroma 1.50 K. za pol leta). Kdor ne more takoj plačati, naj nam naznaní po dopisnici, da želi še dalje list prejemati in da ga bo v teku leta gotovo plačal. S takimi bomo radi potrpeali.

(Dva tržaška duhovnika umrla.) V ponedeljek v jutro je umrl v Trstu starosta tukajšnje duhovščine č. g. Ivan Solari v starosti 88 let. Bil je do zadnjega zvest oskrbnik cerkvice sv. rožnega venca v starem mestu. — V isti noči je umrl vpokojeni veroučitelj in bivši vodja ljudskih šol č. g. Friderik Ettel v 83. letu starosti. Svetila jima večna luč!

(† Dr. Dinko Vitezić.) Na Božič je umrl v Krku prvak narodnih prvakov istrskih Dr. Dinko Vitezić v 83. letu starosti. Pokojnik je bil med prvimi, ki so začeli probujati hrvatsko ljudstvo po Istri in Otocih, in je do zadnjega neumorno deloval na to, da se naš narod osvobodi fujega gospodarstva ter se združi in zjedini v eni celoti.

V torek po Božiču se je vršil pogreb blagega pokojnika. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudstva iz Otoka, Krka in bližnjih mest, posebno mnogo je bilo deputacij. Pogrebne funkcije je vodil sam presv. škof dr. Mahnič z asistenco kapitlja in duhovščine. Mrtve ostanke pokojnega so peljali izven Krka in so ga tam izročili deputaciji mesta Vrbnik, katera jih je položila v družinsko grobnico nad Vrbnikom. V miru naj počiva blagi rodoljub v sredi svojih domačinov!

(Hudo zimo) smo imeli v Trstu dne 2. in 3. januarja. Toplomer je kazal 9 stopinj pod ničlo. Takega mraza ni bilo v Trstu po mnenju nekaterih že nad 30 let. Pa tudi burja je tako razsajala, kakor že mnogo let ne. Na krasu je silen veter oviral celo promet na železnici. Tudi po drugih deželah je bil one dni izvanreden mraz.

L. 1905 bo navadno leto in bo toraj imelo 365 dni, izmed katerih je 67 nedelj in praznikov. Velika noč bo 23. aprila, Binkošti pa 11. junija. Predpust bo trajal 8 tednov in 4 dni. Solnce in luna bosta mrknila dvakrat. Pri nas bomo videli oba lunina in pa en solnčni mrak. Vremenski preroki trde, da bo l. 1905 suho, malo mokro in srednje gorko. Spomlad bo precej deževna, v aprilu bo vreme izpremenljivo, majnik bo pa lep in suh. Poleti bo vreme različno z nevihtami. Po dnevi bo velika vročina, a noči bodo mrzle. Jesen bo prijetna, suha in lepa. Zmrzovalo bo kmalu. Zima bo precej ostra in mrzla.

(Umrl) je zadnji dan starega leta župnik v Rihembergu preč. g. Andrej Brezavšček. N. v. m. p.!

(Novo razprodajo) našega lista je sprejel g. Peter Krebelj, trafikant v Gorici, kapucinske ulice 1.

(Slovesen krst) je bil v Rojanu dne 30. decembra m. l. Ta dan je krstil veleč. g. župnik ob asistenci obeh gg. kapelanov 30-letno židinjko Hortenzijo Almagià, ki je iz prepričanja postala kristijanka. Naslednjega dne je prejela spreobrnjenka še zakrament sv. birme in sv. R. Telesa. Pri krstu navzoči verniki so bili ginjeni do solz.

(Velik požar na Opčinah.) — V soboto popoldne ob 3. uri je začelo goreti v škednju Andreja Daneva (pod cerkvijo) št. 31. Zgorelo je vse poslopje in seno, ki je bilo shranjeno v njem. Škoda se ceni na 2000 K. Ljudje so se trudili na vso moč in so omejili ogenj na rečeno poslopje in rešili sosednja.

(† Dr. Matija Prelesnik.) V novoletni noči je preminul previden s sv. zakramenti v ljubljanskem Leonišču veleč. g. dr. Matija Prelesnik, študijski prefekt v tamošnjem semenišču. Bolehal je že dalj časa, pred tremi tedni si je šel v Leonišče iskat ljubega zdravja. Huda zlatenica in srčna hiba sta mu ugasnili luč življenja. Rojen je bil 7. jan. l. 1872. v Dobropolju na Dolenjskem. Gimnazijske študije je dovršil v Ljubljani. Bil je vedno odličenjak in sicer vedno prvi v razredu. Bog mu je podaril lepe, velike darove. Že kot gimnazijec je kazal posebno spretnost v pisateljevanju v „Domachi vajah“, ki jim je bil kot osmošolec urednik. Kot bogoslovec pa in duhovnik ni takorekoč skoro nikdar odložil peresa. Pod imenom Bogdan Vened je spisal dolgo epično pesem: „Ženitev vojvode Ferdulfa“, ki jo je izdala Knezova knjižnica.

Zadnja leta je bil sotrudnik raznim listom. V „Kat. Obzorniku“ je izdal tehtni zgodovinski spis „Protireformacija na Kranjskem“ in pa spis: „O katoliških redovih.“ Zlasti vnet sotrudnik pa je bil „Dom in Svetu.“ L. 1902. je izdal „Nesrečno zlato.“ Potem je začel z globoko zamišljeno trilogijo. L. 1903. je izšel prvi del: „V smrtni senci.“ Za l. 1905. je pripravljal tretji del: „Veneta.“ Še na postelji je spisal rokopis za drugo številko letošnjega letnika, a nemila smrt mu je iztrgala pero iz rok. Na slovenskem literarnem polju je zazijala nova vrzel. Svetila mu večna luč!

(Občni zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda.) Dne 18. t. m. je bil v sokolovi dvorani v Narodnem domu občni zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda. Predsednik, veleč. g. kanonik Frančišek Kosec, otvori zborovanje ob 5. uri. Pové, da je letos občni zbor pozno, ker ni bilo mogoče dobiti v to primernih prostorov. Zato izreka tu javno za-

hvalo odboru tržaškega Sokola, ki je dal bratovščini svojo dvorano na razpolago. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da se je morala bratovščina lansko leto boriti z velikimi težavami, kar ji je šolska družba sv. Cirila in Metoda odpovedala prostore v šoli pri sv. Jakobu za pevske vaje in za katerosibodi zborovanje. Nekaj časa niti pevskih vaj ni bilo. Po dolgem iskanju se je našlo še le letos v neki novi hiši stanovanje, primerno za pevske vaje. — Toda s tem stanovanjem je bratovščina obremenjena z letnimi skoraj 400 kronami. Tajnik priporoča bratovščino v podporo z udnino, ker ima ona dosti troškov. Kdor ljubi in ceni bratovščino, naj pristopi k njej kot u. l. Bratovščina sv. Cirila in Metoda potrebuje podpore tudi v pevcih. Komur je na srcu slovensko petje po tržaških cerkvah in kdor ima dar in veselje do petja, naj pristopi k bratovščini kot pevec. Ne more se zahtevati, da bi le nekaj pevcev, ki se kot delavci trudijo ves teden, še ob nedeljah in praznikih preskrbovalo vse petje po vseh cerkvah.

Blagajnikovo poročilo pravi, da je imela bratovščina v letu 1903 dohodkov 839 kron, troškov 680, torej čistega ostanka 156 kron. Nedotakljiva ustanovna v znesku 690 kron je v tržaški hranilnici. Deleže Konsumnega društva v Rojanu v vrednosti 180 kron hrani blagajnik g. Luka Seražin.

Po poročilu blagajnika je bila volitev novega odbora. Ker je dosedanji predsednik preč. g. Frančišek Kosec izjavil, da ne more sprejeti predsedništva radi bolehnosti in ker je za svoje šibko zdravje že tako preobložen z delom, izvoljen je bil predsednikom č. g. Matija Škabar. Odborniki so: Ivan Prelog podpredsednik, Andrej Zink tajnik, Luka Seražin blagajnik, Anton Slamič, Josip Gregorič, Ivan Macarol in Anton Zlobec. Ker ni bilo po volitvi posebnih predlogov, je zaključil predsednik zborovanje.

(Cesarjevič Rudolfova jama) pri Divači je došla z novim letom v oskrb tržaške podružnice „Slovenskega planinskega društva“. Ta jama je oddaljena 20 minut od železniške postaje, dolga je blizu 2 km. ter ima prav lepe, izrazite kapnike.

(„Tamburica“), hrvaški tamburaški zbornik, je edini strokovni tamburaški list, ki ga izdaje in urejuje Janko Štjepušin v Sisku in velja na leto s tamburaškimi partiturami 8 kron. Izhaja na mesec enkrat in prinaša najmanj eno najnovejšo tamburaško partituro in zabavno berilo za tamburaše, zborovodje, tamburaška društva in one, ki se zanimajo za tamburaško glasbo. „Tamburica“ nastopi sedaj drugi tečaj in bo prinašala mnogo več in boljših predmetov, zato se pripo-

roča vsem, ki žele napredek tamburaške godbe, da se naroče na ta list. Naročnino sprejema S. Štjepušin v Sisku.

(Otroški prijatelj) se imenuje pesmarica v dvoglasnem petju za šolsko mladino. Stane, če se jih več naroči, le 10 vin., oziroma lepo vezana 20 ali 30 vin. Dr. Somrek, katehet v Celju.

(Električna železnica Matulje - Lovrana). Pričelo se je delo za polaganje tračnic (šin) električne železnice, ki pride iz Matulj preko V loske in Opatije do Lovrana.

(Iz selške doline na Kranjskem.) Od nas še niso cenjeni čitatelji „Druž. Prijatelja“ ničesar slišali. Pa kako tudi? Saj tega lista ljudje pri nas še nič ne poznajo. V prihodnje se bo že na boljše obrnilo. Res, list, kot je „Druž. Prijatelj“, je vreden, da ga vsak zaveden Slovenec podpira po svojih močeh. Koliko se stori dandanes za razne brezverske časopise in knjige! Ako se sovražniki naše vere in domovine toliko prizadevajo kako bi pošten Slovenec ne podpiral dobrih katoliških časopisov? Toda ni mi namen tukaj pisati o časopisih, ampak, podati hočem cenjenim čitateljem, nekaj novic iz našega kraja.

Tudi pri nas smo, kakor drugod, kar naj-slovesneje praznovali spomin petdesetletnice razglašanja Brezmadežnega spočetja. Posebno slovesno se je obhajala v Selcih, pa tudi druge župnije niso zaostale.

V Dražgoših pri Selcih je umrl nagle smrti, neki pijanček. Navlekel se je žganega, legel za peč ter ondi zaspal na večno. Zopet nov opomin pijancem!

Zlasti lepa in mila je obetala biti letošnja zima. Imeli smo res krasne božične praznike! Le sedaj ob novem letu je jela vleči mrzla neugnankaburja in je pritisnil hud mraz.

(Letina na Spodnjem Štajerskem) je bila v minolem letu, kakor nam poroča prijatelj tako-le:

Ozimna setev ni bila kaj prida. Pšenice se je skoraj tretjino omlatilo, rži pa polovico. No, ječmen je bil nekoliko bolj rodovit. Pomladanska setev koruza, fižol, bob itd. se je prav dobro obnesla in je podvojila svoj sad. Krompirja pa je bilo dovolj, le da ga je v kleti mnogo segnilo. Oves je bil lep. Kar se pa tiče poletne setve, je ajda najbolj bogato obrodila in tako nadomestila ozimno setev. Repe, korenja in zelja je osrednje. Sadja je bilo po nekaterih krajih dovolj, po drugih malo ali nič. Najbolj so obrodila jabolka in hruške, slive pa skoraj nič. Orehov in kostanja jo bilo dovolj. Listja in drv se ni že davno tako lahko dobilo, kakor pretečeno jesen, ker je bila lepa in topla. Vinska trta nam je kljub raznim uimam prav dobro obrodila. Naši opustošeni vi-

nogradi so že večinoma prenovljeni in zasajeni z novimi ameriškimi nasadi, ki rastejo prav uspešno in obetajo za nekaj let bogato trgatve, da se bo zopet jela razlegati tista vesela Slomškova: Tam gori za hramom, en trsek stoji. Je z grozdem obložen, — da komaj drži.

(Ljudsko pesmarico) kat. tisk. društva v Ljubljani in Otroškega prijatelja Dr. Somreka [kateheta Celje, obe lepi knjižici in prepotrebni za slovensko narodno cerkveno petje je tržaško-koprski škofijski Ordinarijat odobril in priporočil v škof. listu.

(Družba sv. Cirila in Metoda) opozarja svoje podružnice po slovenski zemlji, da je uprav sedanjih čas najpripravnejši njenim letnim zborom. V tej dobi naše vestne podružnice sploh od nekdaj zborujejo najraje in koj potem pošiljajo čč. imena svojih izvoljenih mandatarjev vodstvu v Ljubljano. — Ko Vas opozarjamo sedaj te Vaše vsakoletne dolžnosti, prosimo ob enem, da nam naznanite ob teh pošiljativah vselej tudi poklic ali stan sl. izvoljenk ali izvoljencev. Potem bode prihodnji naš koledar in „Vestnik“ za l. 1906 ne le kakor ga je vselej bila skrb — zanesljivo zrelo podružničnih gmotnih, nego tudi njenih osebnih razmer. In tak vseskozi merodajen „Vestnik“ — pravo sliko vsega družbenega življenja — bi vodstvo rado imelo.

(Varujte se goljufa!) Po Trstu in Istri se je klatil m. ad. človek, ki je govoril italijansko. Ponužal je nek prah, največjo iznajdbo nekega Wolfa v Berlinu. Če se vsuje ta prah v petrolej, da luč ne diši več neprijetno, da se petrolej ne vname, da steklo več ne počí in da sveti luč veliko močnejše in dalj časa kakor brez prahu. Vse take lepe stvari je znal mož povedati in pr. dajal svoj prah v 12 malih papirnih oмотih po 6 kron. Seveda je delal vse svoje „čudežne“ poskuse ob belem dnevu, zvečer pa odnesel pete kam drugam. To vam je priprosto goljuf in lump, ki slepari ljudi z naftalino, koju dobite v vsaki lekarni prav po ceni. Če se vam prikaže v hišo, pokažite mu vrata ali pa ga izročite oblastnjakom, da ga spravijo na varno.

(16krat gorelo) v enem dnevu je v Trstu dne 2. t. m. Pač mnogo posla za ognjegasee.

(Nov list). V Kamniku je počel izhajati nov list. Ime mu je „Naš List“. Izhajal bo vsak teden z mesečno prilogo: „Slov. Gospodinja“.

(Strašna nesreča). V nedeljo 8. t. m. ob pol 10. uri ponoči je začela goreti žaga posestnika Martina Drobniča na Rošici pri Laščah. Zgorela sta tudi hiša in kozolec. V hišici na žagi sta spala domači 17letni sin in 11letni Grebenec. Oba sta v ognju zgorela. Njiju telesi sta popolnoma zažgani. Kdo je zažgal, se ne ve. Bržkone sta fanta

zvečer zakurila pečico, da bi v gorkem spala, a v spanju se je unelo tramovje. Srčča je, da je hiša na samem, sicer bi vsa Rašica zgorela.

(V ogenj je padel) 63letni Josip Skerl iz Kala na Kanalskem. Grel se je namreč pri ognjišču, pri tem pa ga je vrgla božjast v ogenj. Opekkel se je tako, da je na opeklinah umrl.

(Promet v Trstu leta 1904). V preteklem letu je priplulo v Trst 9983 ladij z 2,948.466 tonami, odplulo je pa 9949 ladij z 2,941.949 tonami. — Po železnici se je pripeljalo v Trst 9.060.122 meterskih stotov, izvozilo pa 8.646.242 meterskih stotov.

(Podzemeljska pot v Trstu). V Trstu so prertali prostor za podzemeljsko pot, ki bo iz trga Goldoni pod hribom Montuca vodila v ulico Maddonnina v podnožju hriba sv. Jakoba.

(Zdravnikov) je bilo koncem leta 1904 v Avstriji 11.765 (l. 1903 jih je bilo 11.689). Največ zdravnikov je na Nižje-Avstrijskem (8573), najmanj na Kranjskem (107).

(Od glada umrli). Po poročilu londonskega grofovskega sveta je v tem mestu lani od glada umrlo 32 ljudij, v starosti od 8—74 let. Vsako leto se uradno dokaže, da umre 40—50 ljudi od glada. Leta 1896. je bilo 43, leta 1888. pa 48, od glada umrlih. Potemtakem je bilo prejšnje leto nekaj manj takih nesrečnežev. Ali število devet in tridesetih se je uradno naznanilo. Koliko jih je pomrlo, o katerih vlada niti ne vé? Tudi meščansko časopisje občuti kot sramoto, da mora vsako leto v najbogatjšem kraju sveta toliko ljudi glada umreti.

Drobtine.

Vpliv cigarete na brke. Urednik nekega angleškega lista je nedavno proučeval vprašanje, škoduje li kajenje brkam. Zdelo se mu je, da brke današnje dobe niso ko prej. Urednik je med drugim vprašal za svet tudi tamošnjega brivca, ki mu je rekel, da dim cigare ali cigarete škodljivo vpliva na brke, ker izgube barvo ter hitreje odpadajo. Pipa ni tako škodljiva.

Kako drage so železnice na Ruskem. Najdražja je železnica ob bajkalskem jezeru. Vsaka vrsta (-500 seznjev-1067 km.) stane za vozni tir 219.777 rubljev. Na vsej črti (244 vrst) je bilo treba staviti zavarovalne plošče na cementu, 19 tunelov (predorov), 189 mostov, 10 poti (vioduktov) i. t. d. Železnica se vije čez stene in pečine, čez reke in gorovje. — Vrsta sibirskje železnice stane le 38.487 rubljev, Jekaterinske 29.046 rubljev.

Nes pametna stava. V Parizu je nekdo za stavo vtaknil biljardno kroglo v usta, dasi so ga drugi svarili. Ker ni mogel kroglice izneti, je po enourni strahoviti bolečini umrl. Tudi poklicani zdravnik mu ni mogel pomagati.

Železniški čuvaji v pragozdih. Težavna in utrudljiva je res služba naših železniških čuvajev, vendar, ako pogledamo nevarnosti, ki so v zvezi z dolžnostimi želez-

niških čuvajev v afriških in azijskih puščavah in pragozdih, vidimo, da se jim v primeri s temi reveži še dobro godi. Na gotovih afriških železnicah še danes ni nič nenavadnega, da nosorožci ali druge večje zveri napadajo vlake ali postaje. Neki telegrafist na železnici Uganda je pri svojem povratku na postajo našel, da se je postajenačelnik z vsem obojem zabarikadiriral v neki lopi iz strahu pred dvema lačnima levoma, ki sta se postavila na železniški tir in ondi rjoveč hodila semintja. Hitro je brzojavil na drugo postajo ter izprosil navodil. Toda predno so ta prišla, sta oba leva izginila, ki sta se menda naveličala čakati. Dotični postajenačelnik je pa najbrže od istega časa skrbel tudi za zadostno množino orožja. Pod pritiskom enakih razmer delajo v onih krajih Azije, kjer živi tiger, tudi posebne čuvajnice, za obrambo proti tem zverinam; to so nekake kamenite omare, ki so kakor kletke. Kako predrzni so tigri ob železnici Madras, se vidi iz tega, da pridejo mnogokrat celo blizu postaj v velikanski strah potnikov in uradnikov.

Amerikanske bogatice potrošijo za obleko na leto 100.000 — 200.000 mark (1 K. 20 v) Vsaj 60 novih oblek mora vsaka srednja gospa imeti na leto (za pot, zvečer, pri mizi itd. posebno opravo.)

Nekatere obleke stanejo do 3000 mark, par čevljev do 50—80 mark, rokavice (z 16—22 gumbi) pa do 40—70 mark itd.

Amerikanske oporoke. Američani, ki niso, kakor znano, prijatelji nikakih pedantskih stvari, imajo tudi jako svobodomiselnje nazore glede oporok. Nedavno je pripoznal neki amerikanski sodnik veljavnost oporoki, ki je bila napisana s kredo — na sobina vrata. — Neki Meksikanec si je dal svojo oporoko tetovirati na svoj trebuh in sodišče je pripoznalo veljavnost tudi tej oporoki.

113.207.547.265 kron znašajo državni dolgovi civiliziranega sveta; pa naj kdo reče, da ni civiliziran.

Naše slike.

Mnogo se je pisalo te dni o padcu ruske trdnjave Port Artur, ki je kot razvalina prišla v japonsko oblast. Naši dve sličici ste s temi dogodki tesno spojeni.

Prva nam kaže soprogo portarturškega junaka generala Steslja, gospo Marijo Steselj. Pogosto se je imenovalo za časa obleganja ime te hrabre žene, ki si je s svojo požrtvovalno ljubeznijo do ranjencev na bojišču in v bolnišnicah za služila ime: „dobrega angelja portarturškega“. V avgustu jo je bil nekoliko ranil drobec japonske granate, pa je kmalu okrevala. Že skoro 30 let je poročena z generalom Stesljem.

Druga sličica nam predočuje ogromno granato, kakoršne so streljali Japonci na Port Artur. Taka krogla je veliko večja kakor 5-letni deček, ki stoji poleg nje, in more prebiti tudi 12 col debelo železo.

V skrivalnici pa iščite pridno mornarja, ki se je skril v monturo tržaškega „čožota“. Mož, ki ga išče z dalnogledom, ga bo težko našel, ker ni mornar tako daleč.

Za kratek čas.

Sodnik; „Kako se pišete?“ Zatoženka: „Ne vem, kako bi rekla, menda se pišem Kokoš. ker se moj mož piše Petelin.“

* * *

V šoli. Katehet razlaga učencem, kako je Jezus vodo v vino spremenil v Kanigalileji. Nato vpraša: „Ali zamore tudi vsak človek kaj takega storiti?“ „O, da! moj oče zna,“ odgovori krčmarjev sin. „V sod vodo vlivajo, iz njega pa vino točijo.“

* * *

Bog varuj! Po dolgi suši dež zopet dobro zemljo namoči. — „No, pravi vsak“ zdaj gotovo vse iz zemlje pride, kar je notri. „Bog varuj!“ se oglasi drugi, „jaz imam tri žene v zemlji!“

* * *

Dve ženi. „Prosim ni še dospel vlak, ki pelje v Ljubljano?“ Vrtar: „Ta je že davno odšel“. Ženi: „Kaj hočemo storiti, da pridemo še danes v Ljubljano“. Vrtar: „Predno odide drugi vlak ni potreba, da toliko časa skupaj govorite“.

* * *

Gost: „Natakar, v tej jedi je ena muha!“ Natakar: „Ni mogoče gospod.“ Gost: „Kako to?“ Natakar: „Saj sem jih vzel ven vse, predno sem vam prinesel jed.“

* * *

Razširjenje obrti. Tujec pride k gospodinj v kuhinjo in reče: „Prišel sem po tistih 5 vinarjev, katere je navadno dobival v četrtkih tisti stari berač.“ — Začudeno vpraša gospodinja: „Zakaj pa jih ne pride ponj sam?“ — Tujec: „Veste, obrt se je še precej razširila; zato si je moral vzeti blagajničarja“.

* * *

Vzorni oče. Žena: „Ali ljubi moj mož, zakaj si spravil otroke tako zgodaj v posteljo?“ — Mož: „Ker so me preveč motili pri delu“. — Žena: „Ali so se pustili radi sleči?“ — Mož: „Samo ta tukaj v kotu je grozno vpil.“ — Žena (pogleda v kot): „Ta? To pa že verujem, saj ta je sosedov Pepček!“

Uganke.

Rešitev ugank, priobčenih v zadnji številki minolega leta: 1) sneg 2) nos.

Imena pravičnih rešilcev: Puc Marija v Colu, Erman Štefan v Ljubljani. Vodopivec Vinko v Kamnjah, Mihael Pustišek na Zdolah, Razlag Ana na Greti, Ljudmila Pečnik istotam, Štok Lidija v Dutovljah in Hušo Mihael v Gorici.

Med temi rešilci je bila sreča mila g. Hušo Mihaelu v Gorici, kateremu je uredništvo takoj poslalo obljubljeni koledarček.

Nove uganke.

1) Osemdesetletni starček je doživel 20 krat svoj rojstni dan; kedaj je bil torej rojen?

(Aleu name.)

2) Kdo gre vsak dan brez nog gor in dol?

(Pustišek.)

3) Koliko žebčev je treba za dobro podkovanega konja?

(Šte o.)

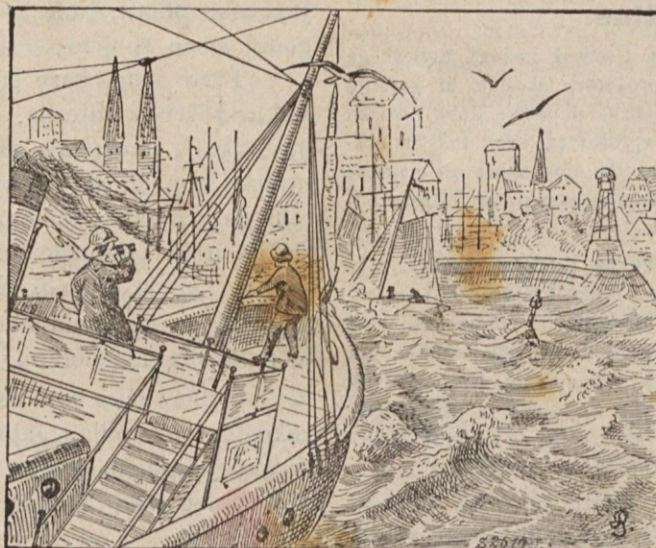
Darilo pod navadnimi pogoji onemu, ki reši vse tri uganke pravilno: pisarniške potrebščine v vrednosti 2 K. Čas glasitve do 24. t. m.

XX

Listnica uredništva.

Ljudevit B. Nismo mogli priobčiti, da bi ne bilo v listu preveč božičnega, ampak več raznoličnosti. Sicer pa ni zavrženo. Veseli nas, da hočete poslati listu nekaj podpore, da imate pravico do brezplačnega prejemanja. Števo E. Ni šlo, ker je deloma pres. aro deloma pa preveč ptuje za naše kraje. Sicer vedno prijatelji! Zvonko. Z malimi spremembami bo uporabno, le tako marljivo dalje Frančišek D. Dopisnica došla prepozno. Mihael P. Dopis o božičnici je za sedaj malo prepozen.

XX

Kje je mornar?